

Omvärldsbevakning. Våren 2018.

Research och sammanställning görs av Marie Chenik. Bevakningen publiceras en gång/månad på webbsidan: <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken> En mindre grupp får bevakningen med e-post varje vecka.

För närvarande är det ett ideellt arbete som startade juni 2016. **Synpunkter till marie.chenik@ki.se välkomnas!**

För en kompletterande bevakning finns t.ex. BIOETIKNYTT på: <http://www.smer.se/>

Juni s.1, Maj s.6, April s.15, March s.23, Februari s.31, Januari s.37.

Juni

Ekot granskning av livsavgörande vårdbeslut. Forts.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6972774>

<https://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3437&grupp=26264&artikel=6974024>

<https://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3437&grupp=14664&artikel=6974392>

<https://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3437&grupp=14664&artikel=6973958>

<https://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3437&grupp=14664&artikel=6973881>

<https://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3437&grupp=14664&artikel=6972847>

Pressmeddelande. Svenska Läkaresällskapet (SLS) vill med anledning av nyhetsrapporteringen kring behandlingsbegränsningar varna för risken att läkare fattar förhastade beslut om att inte erbjuda patienter potentiellt livräddande behandling på grund av osäkerhet om patientens prognos eller risker för bestående funktionsnedsättningar efter behandling.

<https://www.mynewsdesk.com/se/svenska-laekaresaellskapet/pressreleases/medicinska-aatgaerder-ska-leda-till-foerbaettrad-livskvalitet-utifraan-patientens-perspektiv-2534876>

"Problemet är att få har läst utredningen". Den inflammerade debatten om högspecialiserad vård beror på att få läst utredningen och i stället baserar sitt tyckande på ett tv-program, skriver tidigare utredaren Måns Rosén.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/06/15/problemet-ar-att-fa-har-last-utredningen/>

Etiskt problematiskt att begränsa rollen för kostnadseffektivitet. En artikel skriven av Lars Sandman, Thomas Davidson (båda Prioriteringscentrum), Gert Helgesson och Niklas Juth (båda institutionen för lärande, informatik, management och etik LIME, Karolinska institutet). <http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Etik-och-lakarroll/2018/06/Etiskt-problematiskt-att-begransa-rollen-for-kostnadseffektivitet/>

Läs en kommentar till artikeln skriven av Göran Hermerén och Nils-Erik Sahlin:
Kostnadseffektivitetens roll vid prioriteringar. Värderingarna ska normera praxis. <http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Kommentar/2018/06/Kostnadseffektivitetens-roll-vid-prioriteringar/>

"Vem ska betala när provningen är i mål?". Det är oklart vem som bör stå för kostnaden för behandling av försökspersoner efter det att en klinisk provning har avslutats, skriver Mikael Hoffmann chef för stiftelsen Nepi samt ordförande i Svenska läkaresällskapets kommitté för läkemedelsfrågor.
<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/06/11/vem-ska-betala-nar-provningen-ar-i-mal/>

Vi klarar oss bättre utan klyschornas klokskap. En replik från Jakob Ratz Endler i debatten om nyttan av en värdegrund.
<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2018/06/Vi-klarar-oss-battre-utan-klyschornas-klokskap/>

JO avser att granska rättsläget för sena aborter och tolkningen av abortlagen. JO, närmare bestämt chefsjustitieombudsmannen Elisabeth Rynning, begär därför i en remiss att Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg, IVO, yttrar sig om rättsläget för sena aborter. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/06/JO-ser-over-rattslaget-for-sen-abort/>

Smer. Ny rapport. En dokumentation av Smers etikdag 7 december 2017 med tema *Genombrott inom gentekniken – var finns etiken?* är publicerad. <http://www.smer.se/wp-content/uploads/2018/01/Konferensdokumentation-Smers-etikdag-7-dec-2017.pdf>

Smer. Ny upplaga av omtyckt skrift. Den fjärde omarbetade upplagan av skriften *ETIK – en introduktion* har just kommit ut. Två helt nya kapitel om *genredigering* och *robotar/artificiell intelligens* har lagts till i boken som publicerades första gången 1994.
[http://www.smer.se/wp-content/uploads/2018/06/Etik.-En-introduktion WEB.pdf](http://www.smer.se/wp-content/uploads/2018/06/Etik.-En-introduktion_WEB.pdf)

Ny rapport från Socialstyrelsen. *Barn och andra anhöriga som översätter och medlar inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.* Socialstyrelsen gav Linnéuniversitetet i uppdrag att kartlägga i vilken utsträckning barn och andra anhöriga används för att kommunicera med patienter och brukare inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Resultaten visar att samtliga undersökta verksamheter använder minderåriga barn och andra anhöriga istället för tolk i vissa situationer.

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20969/2018-5-13.pdf>

Ny SOU. Den 14 juni har civilminister Ardalan Shekarabi tagit emot Tillitsdelegationens huvudbetänkande ”*Med tillit växer handlingsutrymmet – tillitsbaserad styrning och ledning av välfärdssektorn*”.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/06/tillitsbaserad-styrning-i-valfarden--idag-tog-civilminister-ardalan-shekarabi-emot-tillitsdelegationens-huvudbetankande/>

Curiosity and What Equality Really Means. By Atul Gawande. The following was delivered as the commencement address at U.C.L.A. Medical School June 1st 2018. <https://www.newyorker.com/news/news-desk/curiosity-and-the-prisoner>

Svensk förening för Narrativ medicin bjuder in till en *Workshop i narrativ medicin* på Kungälv's sjukhus fredag och lördag den 16-17 november 2018. Workshopen anordnas i samarbete med Kungälv's sjukhus, sjukhuskyrkan Kungälv, Columbia University och Göteborgs Universitet. Medverkar: Deepthiman Gowda associate professor och internmedicinare på Columbia University Medical center i New York, Ildikó Márky professor i barnonkologi, Astrid Seeberger docent och författare och Svante Weyler förläggare.

Anmäla dig redan nu på länken nedan:

<https://regionkalender.vgregion.se/RegionKalender/main.nsf/viewUsersEvents/D44C695B5A986EDAC125829F004368AD?OpenDocument>

University of Bristol. We are seeking a Senior Research Associate to work on an exciting five-year collaborative project, which explores “best interests” decisions in healthcare, ethics and law, based in the Centre for Ethics in Medicine, in the Medical School at the University of Bristol.

<http://www.bristol.ac.uk/jobs/find/details.html?nPostingId=12814&nPostingTargetId=64634&id=Q50FK026203F3VBQBV7V77V83&LG=UK&mask=uobext>

SOU 2018:39. *"God och nära vård – En primärvårdsreform"* presenteras 1 juni av regeringens utredare Anna Nergårdh och är andra delbetänkande i utredningen *"Samordnad utveckling för god och nära vård"*.

<https://www.regeringen.se/rattsligadokument/statens-offentliga-utredningar/2018/06/sou-201839/>

https://www.regeringen.se/49c941/contentassets/85abf6c8cfdb401ea6fbd3d17a18c98e/god-och-nara-var-d--en-primarvardsreform_sou-2018_39.pdf

Konsensusdokument kring sen abort som 29/5 tillställts Socialstyrelsen. Dokumentet har tagits fram av en arbetsgrupp inom Svenska Barnmorskeförbundet och SFOG, och har godkänts av Svenska Barnmorskeförbundet, Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi och Svenska Neonatalföreningen.

<https://www.sfog.se/start/om-sfog/aktuellt/konsensusdokument-kring-sen-abort-som-295-tillstaellts-socialstyrelsen/>

Slutbetänkande. SOU 2018:36. *Rätt att forska - Långsiktig reglering av forskningsdatabaser.*

Utredning om behov av bättre förutsättningar för registerbaserad forskning samt förslag till en långsiktig reglering av forskningsdatabaser.

https://www.regeringen.se/49c0cd/contentassets/2570b2abef8c48f084bbddb48ed2300b/sou-2018_36_webb.pdf

Segregation – ny kartläggning av kunskapsläget. På uppdrag av regeringen har Vetenskapsrådet kartlagt forskning om segregation.

<https://vr.se/analys-och-uppdrag/vi-analyserar-och-utvarderar/alla-publikationer/publikationer/2018-06-04-svensk-forskning-om-segregation.html>

Medicinsk etik i fokus. En ny pod från Vetenskap och hälsa. Vem avgör vad som är etiskt rätt att göra inom medicin och forskning? Och hur angriper en medicinetiker ett etiskt dilemma? Nils-Eric Sahlin, professor i medicinsk etik vid Lunds universitet svarar på frågorna.

<https://soundcloud.com/vetenskaphalsa/medicinetik-i-fokus>

Socialstyrelsens nya Nationella Donationscentrum inrättas den 1 juni. Hör och se generaldirektör Olivia Wigzell berätta

<https://vimeo.com/272756732>

Riksdagen sa ja till regeringens förslag att införa en legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvården.

<http://www.kurator.se/legitimationsfragan/>

Patienter riskerar att dö i onödan när vårdpersonal slarvar med livsavgörande beslut, avslöjar Ekot. Det handlar om läkares beslut att inte ge patienter livsuppehållande vård.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6971451>

Dödshjälp bakom okunskapens slöja. En debattartikel skriven av Niels Lynöe, Niklas Juth och Ingmar Engström.

<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2018/06/Dodshjalp-bakom-okunnighetens-sloja/>

Gentekniken går snabbt framåt, lagarna har inte hängtt med och nu krävs en ny lag skriver företrädare för Statens medicinsk-etiska råd i en debattartikel. <https://www.svd.se/genteknik-gar-framat-snabbt--nu-kravs-ny-lag>

Läs mer: *Skrivelse om utredning av lagstiftning för ny genteknik.*

<http://www.smer.se/wp-content/uploads/2018/06/Skrivelse-om-utredning-av-lagstiftning-för-ny-genteknik.pdf>

Privata vårdföretag inom äldreomsorgen bygger allt oftare sina boenden i egen regi i stället för att hyra av kommunen. Det oroar Marta Szebehely, professor i socialt arbete. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/professor-varnar-for-ojamlik-aldrevard>

”Vikten av att stärka alla länkarna i kedjan”. En krönika skriven av Annika Janson, barnläkare vid Astrid Lindgrens barnsjukhus.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/06/01/vikten-av-att-starka-alla-lankarna-i-kedjan/>

Det är paradoxen: att drabbas av samhällets oförmåga, och därför söka samhällets hjälp. En krönika skriven av Peder af Geijerstam AT-läkare, Norrköping. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2018/05/Det-ar-paradoxen-att-drabbas-av-samhallets-oformaga-och-darfor-soka-samhallets-hjalp/>

When Is It Appropriate to Put a Live Donor at Risk to Help Another Patient? Commentary by Anjay Khandelwal, MD. *AMA Journal of Ethics.* June 2018, Volume 20, Number 6: 537-545. <http://journalofethics.ama-assn.org/2018/06/cscm2-1806.html>

Capacity for Preferences: Respecting Patients with Compromised Decision-Making, By Jason A Wasserman & Mark C Navin. Hastings Center Report 48, no. 3 (2018): 31-39. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/hast.853>

What does a good death look like when you're really old and ready to go? By Naomi Richards Lecturer in Social Science (End of Life Studies), University of Glasgow.

<https://theconversation.com/what-does-a-good-death-look-like-when-youre-really-old-and-ready-to-go-96589>

Growing use of algorithms in decision-making risks disproportionate bias against certain groups, a new UK parliamentary report has warned. <https://www.imperial.ac.uk/news/186450/algorithm-bias-warning-vice-provost-advises-parliamentary/>
<https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmsctech/351/351.pdf>

Why AI can't solve everything. By Vyacheslav Polonski, Researcher, University of Oxford
<https://theconversation.com/why-ai-cant-solve-everything-97022>

Maj

Inbjudan till Smers etiksamtal i Almedalen 2-4 juli 2018. Måndagen den 2 juli: *AI och robotar kan revolutionera vården – men vilka är de etiska utmaningarna?* Tisdagen den 3 juli: *Barn med livstecken efter sena aborter – ett etiskt dilemma?*

Onsdagen den 4 juli: *Åldersgränser inom hälso- och sjukvården – är det etiskt försvarbart?*

<http://www.smer.se/nyheter/valkommen-till-smers-etiksamtal-i-almedalen-2-4-juli-2018/>

JO beslut. En patient inom Region Norrbotten som vårdades med stöd av lagen om psykiatrisk tvångsvård klagade på att kliniken omhändertog hans elektroniska utrustning för att undersöka den. Enligt JO finns det inte något lagstöd och inte heller något utrymme för en vårdgivare inom den psykiatriska tvångsvården att genomföra undersökningar av den lagrade informationen i patientens dator eller liknande. <http://www.jo.se/PageFiles/11486/4746-2015%20Beslut%20webb.pdf>

Datainspektionen. Region Uppsala har gjort fel som lämnat ut patientuppgifter genom direktåtkomst till apoteksstuderande.
<https://www.datainspektionen.se/globalassets/dokument/beslut/2018-05-28-region-uppsala.pdf>

Hyrpersonal. *Vilket ansvar har den som tar ett tillfälligt välavlönat uppdrag?*
<https://www.dagensmedicin.se/blogg/christina-kennedy/2018/05/29/vilket-ansvar-har-den-som-tar-ett-tillfalligt-valavlonat-uppdrag/>

Kostnaderna för vård till personer som vistas i landet utan tillstånd har ökat kraftigt i takt med att gruppen växer. Vissa partier vill nu begränsa rätten till vård. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/28/varden-av-papperslosa-har-okat-kraftigt/>

"Allt fler köper förtur – allmänna vården hotad". En opinionstext skriven av John Lapidus, doktor i ekonomisk historia, och Daniel Suhonen, chef för det fackliga idéinstitutet Katalys.
<https://www.svd.se/allt-fler-kooper-fortur--allmanna-varden-hotad>

Sociala medier. *Är det okej att diskutera patientfall i slutna grupper på Facebook?* Det finns flera grupper, trådar, mejllistor och annat på internet, där läkare och studenter diskuterar patientfall. Vad gäller egentligen? Hur öppen kan man vara på nätet? Läkartidningen listar en rad exempel. <http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/05/Ratt-vett-pa-natet/>

Det finns patientgrupper i Sverige som entydigt gynnas av att bli omhändertagna av den högspecialiserade koncentrerade vården, skriver tre debattörer. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/31/koncentration-av-kirurgi-vid-aggstockscancer-raddar-liv/>

Det är hög tid för kritikerna att rannsaka sig själva, skriver Måns Rosén, tidigare utredare av högspecialiserad vård, i ett inlägg i den pågående debatten. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/30/nu-far-det-vara-nog-med-insinuationer/>

Anders Miltons *utredning av Karolinska Universitetssjukhusets hantering av kapacitetsbrist gällande canceroperationer inom övre bukkirurgi sommaren 2017.* <http://karolinska.se/contentassets/0e7da4590af74cc0b204998daf678cda/k2018-0986-anders-milton-rapport-operationskapacitet-cancer.pdf>

Läs mer artikel + kommentarer i Dagens Medicin: <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/29/karolinska-borde-ha-bett-om-hjalp/>

SBU. *Värdebaserad vård – kartläggning av kunskapsläget.*

Rapport: https://www.sbu.se/contentassets/96ae32a02adf4ad6bdf4aca518c3a096/vardebaserad-var_d_285.pdf

Sammanfattning: https://www.sbu.se/contentassets/96ae32a02adf4ad6bdf4aca518c3a096/vardebaserad-var_d_smf.pdf

Om magnetkamera vid bedömning av ålder – En studie av validiteten i radiologisk undersökning. Socialstyrelsen har haft i uppdrag att fördjupa kunskapen om magnetkameraundersökning som metod för bedömning av 18-årsgränsen. Arbetet har skett i samråd med Rättsmedicinalverket som har ett uppdrag om att genomföra medicinska åldersbedömningar.

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20985/2018-5-21.pdf>

Ny studie.” *När vistelsen inom kriminalvården blir för svår eller längtan efter barnen för stor väljer kvinnor att stänga av sina känslor*”. Det framkommer i specialistsjuksköterskan Ingela Hagströms intervjustudie med sju kvinnor på Hinseberg.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/maj/kvinnor-pa-anstalt-stanger-av-for-att-orka-med/>

Uppsatsen: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1205243/FULLTEXT01.pdf>

Till mottagarna av omvärldsbevakningen med e-posten: Som ni säkert vet träder dataskyddsförordningen (GDPR) i kraft den 25 maj.

<https://www.datainspektionen.se/dataskyddsreformen/> Jag har funderat på vad förordningen kan innebära för mina utskick av omvärldsbevakningen inom området medicinsk etik/vårdetik och kommit fram till att omvärldsbevakningen kan omfattas av det som gäller för nyhetsbrev. Idag har jag en sändningslista med e-postadresser som jag har fått från er samt ert samtycke till att finnas med på min sändningslista. Sändningslistan bevaras som gruppmaillista i min KI mailbox och används endast för utskick av omvärldsbevakningen. Vid utskick kan listan inte ses i sin helhet av mottagarna, man ser enbart sin egen e-postadress.

Bevakningen skickas ca 1 gång i veckan med uppehåll för sommaren. En sammanställning av alla veckoutskick görs en gång i månaden och publiceras på KI webbsidan för CHE <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken> Enligt information från KI behöver nyhetsbrevs prenumeranter som inte är anställda eller anknutna till KI ge ett tydligt och informerat samtycke till att de fortsatt vill ta emot nyhetsbrevet (omvärldsbevakningen). Senast december 2017 fick prenumeranterna en förfråga från mig om att aktivt förnya sitt samtycke eller avprenumerera. Nya prenumeranter från januari 2018 har själva bett om att få finnas med på listan. I mina utskick finns det tyvärr inte just nu tillgång till en automatisk funktion som ger möjlighet att avprenumerera. Möjligheten av avprenumerera finns genom att skicka ett mail till marie.chenik@ki.se. Omvärldsbevakningen är resultatet av ett ideellt arbete och erbjuds utan kostnad till prenumeranterna.

Ett nytt dokument om Nationella etiknätverket är sammanställt: ”Årliga träffar/konferenser arrangerade av Nationella etiknätverket 2004-2017”. Syftet med dokumentet är att bevara minnet av etiknätverkets uppkomst och verksamhet och kunna knuta det ”gamla” med det ”nya”. Finns publicerat på webbsidan.

https://ki.se/sites/default/files/2018/05/22/nationella_etiknatverket_konferenser_2004-2017.pdf

En ny förordning (2018:307) om donationsregister hos Socialstyrelsen träder i kraft den 25 maj. Observera särskilt delen om ”direktåtkomst”:

8 § Socialstyrelsen får medge direktåtkomst till uppgifter i donationsregistret till personal vid sådana sjukhus och andra enheter där ingrepp enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m. får utföras. Direktåtkomst ska vara förbehållen de personalkategorier som på grund av sina arbetsuppgifter behöver ha tillgång till uppgifterna.

9 § Direktåtkomst som avses i 8 § får endast medges för att söka efter uppgifter om en person

1. efter det att det fastställts att personen avlidit, vilket ska vara dokumenterat i patientjournalen, eller

2. efter det att ställningstagande gjorts om att inte inleda eller fortsätta livsuppehållande behandling, vilket ska vara dokumenterat i patientjournalen. Ställningstagandet ska vara gjort av en legitimerad läkare i samråd med en annan legitimerad läkare.

https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2018307-om-donationsregister-hos_sfs-2018-307

En ny studie. “*Artificial Intelligence (AI) in Healthcare and Research*”. The Nuffield Council on Bioethics examines the current and potential applications of AI in healthcare, and the ethical issues arising from its use. <http://nuffieldbioethics.org/news/2018/big-ethical-questions-artificial-intelligence-ai-healthcare>

<http://nuffieldbioethics.org/wp-content/uploads/Artificial-Intelligence-AI-in-healthcare-and-research.pdf>

Fortsatt debatt efter Måns Roséns rapport om centraliseringen av den högspecialiserade vården. Replik skriven av Erik Sandberg producent Dokument inifrån SVT. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/23/regeringens-utredare-far-inte-fuska-med-fakta/>

De cyberstumma har inga smarta telefoner. En krönika skriven av Katarina Stolt Simfors, distriktsläkare i Jönköping.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/18/de-cyberstumma-har-inga-smarta-telefoner/>

Svensk politik har förlorat sin moraliska kompass. En debattartikel i DN skriven av 8 forskare i etik från Linköpings universitet, Lund universitet, Uppsala universitet, och Stockholms universitet.

<https://www.dn.se/debatt/svensk-politik-har-forlorat-sin-moraliska-kompass/>

Svensk sjukvård är bra. En reflexion skriven av Lena Marions, medicinsk redaktör i Läkartidningen.

<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Reflexion/2018/05/Svensk-sjukvard-ar-bra/>

"In America today, the patient in the hospital bed is just the icon, a place holder for the real patient who is not in the bed but in the computer. That virtual entity gets all our attention." By Abraham Verghese.

<https://www.nytimes.com/interactive/2018/05/16/magazine/health-issue-what-we-lose-with-data-driven-medicine.html?platform=hootsuite>

In a California prison hospice, inmates become caregivers to fellow convicts who will never make it out alive. By Suleika Jaouad.

<https://www.nytimes.com/interactive/2018/05/16/magazine/health-issue-convicted-prisoners-becoming-caregivers.html>

When does a foetus have moral status? By Jonathan Parry and Jeremy Williams, Philosophy Department University of Birmingham.

<https://theconversation.com/when-does-a-foetus-have-moral-status-94885>

Fortsatt debatt om centralisering av hög specialiserad vård: *Sveriges Television* missar målet i sin granskning av utredningen om högspecialiserad vård, skriver utredaren Måns Rosén.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/15/resultaten-ar-entydiga--ju-hogre-volym-desto-bättre-resultat/>

SVT programmet: <https://www.svtplay.se/video/17880031/dokument-inifran-den-stora-sjukhusstriden/dokument-inifran-den-stora-sjukhusstriden-avsnitt-1?start=auto>

En person - som uppger sig vara forskare på Karolinska institutet (KI) - sprider under falskt namn vaccinetstånd och desinformation om KI via internationella tidskrifter. *"Deception, distrust and disrespect"* skriver Ole Petter Ottersen, rektor för KI, i ett inlägg på sin blogg 05/14/2018. <http://blog.ki.se/rektor/deception-distrust-and-disrespect/>

Ny rapport från Socialstyrelsen: *Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa - uppföljning av 2016 och 2017 års överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting*. De senaste två åren har drygt 1,5 miljarder kronor betalats ut till kommuner och landsting. I delrapporten som Socialstyrelsen presenterar idag konstateras att satsningen ännu inte lett till så många konkreta resultat. <http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2018/miljardsatsningharhittillsgettfakonkretaresultat>
Rapporten: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-5-14/>

Ny avhandling: Wahlberg, Å. 2018. *Second Victims in Swedish Obstetrics*. Uppsala University.

Avhandlingen: <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1187549/FULLTEXT01.pdf>

Artikeln i Vårdfokus: <https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/maj/forlossningspersonal-drabbas-hart-nar-det-blir-fel-i-varden/>

"Den mest uppenbara stölden är alla resurser som läggs ner på att introducera värdegrunden". En krönika skriven av Jakob Ratz Endler, narkosläkare, Södersjukhuset, Stockholm.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2018/05/Den-mest-uppenbara-stolden-ar-alla-resurser-som-laggs-ner-pa-att-introducera-vardegrunden/>

As He Lay Dying. By Timothy Egan. <https://www.nytimes.com/2018/05/11/opinion/john-mccain-trump-funeral-death.html>

Kom ihåg Nationella Etiknätverkets träff 2018 i Linköping den 31 maj! Program och anmälan:

<http://www.anpdm.com/newsletterweb/45415E407643415F4A79414159/43425F4A7943415C40774147504A71>

Hos Doktor 24 jobbar nu en "sjuusköterska" som bygger på artificiell intelligens. Hen kan triagera tusentals patienter parallellt, utan något direkt ansvar. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/05/03/ai-triagering-utan-ansvar/>

Det behövs en bredare förståelse för AI-teknologins sociala, etiska och rättsliga effekter, skriver sex företrädare för universitetsvärlden och näringslivet. <https://www.sydsvenskan.se/2018-05-07/idag-integreras-artificiell-intelligens-i-manniskors-vardag-utan-att-det-finns-tillracklig-kunskap-om-vad-det-innebar-lagar-och-regler-slapar-efter>

Så mycket onödig oro, så mycket arbetstid till fel sorts tröst. En krönika av Nina Cavalli-Björkman överläkare, specialist i onkologi, Uppsala. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2018/05/Sa-mycket-onodig-oro-sa-mycket-arbetstid-till-fel-sorts-trost/>

SVT Play. Dokument inifrån: *Den stora sjukhusstriden*. Avsnitt 1: 2 maj, avsnitt 2: 9 maj 2018.

<https://www.svtplay.se/video/17880031/dokument-inifran-den-stora-sjukhusstriden/dokument-inifran-den-stora-sjukhusstriden-avsnitt-1?start=auto>

Svenska Läkaresällskapet har lanserat ett idéprogram för förbättrad hälso- och sjukvård. <http://www.sls.se/lakarhjalp/>

Regeringen har beslutat om ett nytt regelverk för donationsregistret. I och med den nya förordningen kommer personal inom vården som behöver ha tillgång till registret ha det innan personen avlidit. <http://www.regeringskansliet.se/pressmeddelanden/2018/04/initiativ-for-fler-organdonationer/>

De sex regionala etikprövningsnämnderna ska avvecklas och ersättas med en ny sammanhållen myndighet. J Modin utses till särskild utredare för inrättandet av den nya myndigheten – Etikprövningsmyndigheten.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/05/180508-utredaren-johan-modin-ska-inratta-nya-etikprovningmyndigheten-i-uppsala/>

Svenska Läkaresällskapet (SLS) remissvar på utredningen "Etikprövning – en översyn av reglerna om forskning och hälso- och sjukvård" (SOU 2017:104). <https://www.mynewsdesk.com/se/svenska-laekaresaellskapet/pressreleases/etikproevning-av-forskning-foer-saekert-laerande-2494993>

Delrapport. Utredning om upphandling av strategi- och managementkonsulter för Karolinska Universitetssjukhuset och projektet Nya Karolinska Solna. 2018-05-09.

<http://www.sll.se/nyheter-stockholms-lans-landsting/2018/05/Delrapport-om-upphandling-vid-Karolinska-Universitetssjukhuset/>
Rapporten: <http://www.sll.se/Global/Bilagor%20till%20nyheter/Delrapport%20-%20S%C3%A4rskild%20utredning.PDF>

Iowa Passes 'Fetal Heartbeat' Abortion Ban, Most Restrictive in US. May 3 2018. <http://www.bioethics.com/archives/43321>

Should Trauma Physicians Treat a Severely Injured Patient for the Sake of Elucidating Preferences about Organ Donation?
Commentary by Sandra R. DiBrito, MD, and Macey L. Henderson, JD, PhD. AMA Journal of Ethics. May 2018, Volume 20, Number 5: 447-454. <http://journalofethics.ama-assn.org/2018/05/pdf/ecas4-1805.pdf>

Should Family Be Permitted in a Trauma Bay? Commentary by Matthew Traylor. AMA Journal of Ethics. May 2018, Volume 20, Number 5: 455-463. <http://journalofethics.ama-assn.org/2018/05/pdf/ecas5-1805.pdf>

Jonathan D. Moreno (2018) *From Frankenstein to Hawking: Which is the Real Face of Science?*, The American Journal of Bioethics, 18:5, 5-5, <https://doi.org/10.1080/15265161.2018.1461468>

Regeringen inrättar ett patientråd för hälso- och sjukvården.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/04/regeringen-inrattar-ett-patientrad-for-halso--och-sjukvarden/>

Den internationella läkarorganisationen WMA har antagit en resolution mot kärnvapen. Riga april 2018.

<https://www.wma.net/policies-post/council-resolution-on-the-prohibition-of-nuclear-weapons/>

Ny rapport från Socialstyrelsen. *Vad säger vårdgivarnas patientsäkerhetsberättelser om utvecklingen på patientsäkerhetsområdet?*

<https://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-4-23>

Ny forskning från Örebro Universitet. *Association Between Functional Health Literacy and Postoperative Recovery, Health Care Contacts, and Health-Related Quality of Life Among Patients Undergoing Day Surgery.* M Hälleberg Nyman et al. JAMA Surg. Published online April 25, 2018. <https://jamanetwork.com/journals/jamasurgery/fullarticle/2679313>

Debatt. "Vi kräver att patienter ska vara alkoholfria innan operation" skriver företrädare för Svenska Läkaresällskapet samt Sveriges kirurger och narkosläkare. <https://www.dn.se/debatt/nyktra-veckor-fore-operationen-kan-halvera-komplikationsrisken/>

Programmet Kaliber i P1. 30 april 2018. *Den stora omvandlingen av Karolinska – hur gick det?* 40 läkare och sjuksköterskor berättar.

Länk till programmet: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1316&artikel=6938766>

Artikel i DN. <https://www.dn.se/sthlm/anstallda-vittnar-om-tystnadskultur-pa-karolinska/>

Deklarationer av intressekonflikter förvånande ofta otillräckliga. En debattartikel skriven av Lars Breimer, docent, överläkare, laboratoriemedicinska kliniken, Universitetssjukhuset Örebro

<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2018/04/Deklarationer-av-intressekonflikter-ar-ofta-otillrackliga/>

<http://ijme.in/articles/declarations-of-conflict-of-interest-are-still-inadequate/?galley=html>

A call to action at day one of Stanford Medicine X | ED

<https://scopeblog.stanford.edu/2018/04/28/a-call-to-action-at-day-one-of-stanford-medicine-x-ed/?linkId=51083269>

The Patient Revolution Mission. <https://maggie-breslin-83gb.squarespace.com/mission>

How accurately is euthanasia reported on death certificates in a country with legal euthanasia: a population-based study. J Cohen et al.

European Journal of Epidemiology. <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10654-018-0397-5>

Forcefully holding children for health procedures causes avoidable stress. Lucie Bray and Bernie Carter. Edge Hill University.

<https://theconversation.com/forcefully-holding-children-for-health-procedures-causes-avoidable-stress-95603>

Plastic Surgery's Contributions to Surgical Ethics. Chad M. Teven, Scott B. Grant. AMA Journal of Ethics. April 2018. Volume 20,

Number 4: 349-356. <http://journalofethics.ama-assn.org/2018/04/nlit1-1804.html>

Caring for the Wounded—the Ethics of Trauma Surgery. Sara Scarlet, MD. AMA Journal of Ethics. May 2018. Volume 20, Number 5:

421-424. <http://journalofethics.ama-assn.org/2018/05/fred1-1805.html>

April

Särläkemedel till patienter med sällsynta sjukdomar. Sverige saknar helt politik för att hantera nya verksamma läkemedel till sällsynta sjukdomar, skriver Gunnar C Hansson, läkare, professor i medicinsk och fysiologisk kemi.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/04/26/lakemedel-till-sallsynta-sjukdomar-maste-fa-kosta/>

Jämlig vård. Risken att dö i hjärt-kärlsjukdom är nästan sju gånger högre för svenskar med låg utbildningsnivå. Om regeringen ska infria målet att utplåna hälsoklyftorna krävs en kraftsamling, skriver fem organisationer som arbetar för bättre hälsa.

<https://www.dn.se/debatt/sa-kan-hjartvarden-i-sverige-bli-mer-jamlik/>

Ingen tjänar på överdrifter om ojämn hjärt-kärlhälsa. Carl-Magnus Hakes blogg Publicerad 2018-04-23

<https://www.dagensmedicin.se/blogg/carl-magnus-hake/2018/04/23/ingen-tjanar--pa-overdrifter-om-ojamn--hjärt-karlhälsa/>

Styrning av vården. Sjukvården verkar ha samma problematik som industrin hade för 30 år sedan. I båda fallen har diagnosen varit felaktig och resultatet därför blivit katastrofalt. Radikala grepp behövs för att i grunden strukturera om den offentliga vården, skriver Leif Östling och Björn Rosengren. <https://www.svd.se/politikerna-ar-vardens-stora-problem>

Politiken behöver insyn i sjukvården – låt folkvalda politiker ta plats i sjukhusens styrelser även i Stockholm, skriver företrädare för Vänsterpartiet i Stockholms län, Västra Götalandsregionen, Skåne och Uppsala.

<https://www.svd.se/forbjud-proffsstyrelser--lat-folkvalda-styra-sjukhus>

Artificiell Intelligens (AI). Nytt dokument i min serie med ”korta texter” innehållande samlad kunskap om en aktuell fråga, denna gång om AI. Jag tar upp definitioner av AI och relaterade begrepp, dokument om juridiska och etiska aspekter, aktuell debatt och lästips. Den nya korta texten publiceras närmaste dagarna på: <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken>

Ny artikel. Petr Frantik. *Responsibility and age-related dementia.* Bioethics. Special issue: The Ethics of Ageing. May 2018.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/bioe.12442>

Ny rapport. Landstingets revisorer presenterade 24 april sin granskning av Karolinska universitetssjukhuset i Solna.
<http://www.sll.se/Global/Om%20landstinget/S%C3%A5%20granskas%20landstinget/%C3%85rlig%20granskning/2017/Revisorsgrupp%20II/%C3%85rsrapport%202017%20Karolinska.pdf>

Nytt nummer av SBU tidning Vetenskap och Praxis. *Uppkopplad eller bortkopplad*. Digitala verktyg blir allt viktigare i vård och omsorg. Utvärdering krävs – annars riskerar många med stort hjälpbehov att drabbas. http://www.sbu.se/vop1_2018

Call for papers: *Limits to Patient Preferences*.

Patients are typically the most vulnerable individual in health care encounters, and this is a core reason to respect patients' preferences. There are limits, however, to what clinicians should be expected to tolerate when patients' preferences express unjust racial, ethnic, gender, religious, or other kinds of bias.

- How should clinicians respond to patients whose views or behaviors are offensive?
- How should colleagues and organizations respond?
- What are best strategies for balancing regard for patients' preferences with clinicians' desert of respect?

Where those limits should be placed, why, and who is obliged to enforce them in health care settings are ethical questions the *AMA Journal of Ethics* investigate next year in the June 2019 issue.

The *AMA Journal of Ethics* invites original submissions for peer review.

<http://journalofethics.ama-assn.org/site/call-for-papers.html>

Inbjudan till Nationella Etiknätverkets träff 2018. Linköping 31 maj. Program och anmälan:

<http://www.anpdm.com/newsletterweb/45415E407643415F4A79414159/43425F4A7943415C40774147504A71>

Videofilmerna och presentationerna från Smer etikprisseminarium 12 april "Hälso- och sjukvård för frihetsberövade – vård på lika villkor? Etiska och rättsliga dilemman" finns nu tillgängliga på:

<http://www.smer.se/webbfilmer/halso-och-sjukvard-for-frihetsberovade-var-d-pa-lika-villkor-etiska-och-rattsliga-dilemman/>

Ny reglering träder i kraft. EU har beslutat om en ny förordning som innehåller regler om hur man får behandla personuppgifter. Förordningen börjar gälla den 25 maj 2018 och kallas dataskyddsförordningen eller GDPR. Här är en videofilm (5 min.) från Datainspektionen som ger information.

<https://www.datainspektionen.se/dataskyddsreformen/dataskyddsförordningen/introduktion-till-dataskyddsförordningen/>
<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Reflexion/2018/04/Nytt-regelverk-bor-tas-pa-stort-allvar/>

Ny rapport. Barncancerfonden 2018.

https://www.barncancerfonden.se/globalassets/bilder/barncancerrapporter/2018/barncancerrapporten-2018_lowres.pdf

Ny forskning: *Euthanasia and assisted suicide for people with an intellectual disability and/or autism spectrum disorder: an examination of nine relevant euthanasia cases in the Netherlands (2012–2016)*. Tuffrey-Wijne et al. BMC Medical Ethics (2018).

<https://bmcomedethics.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12910-018-0257-6>

Ny artikel. *Revisiting the need for virtue in medical practice: a reflection upon the teaching of Edmund Pellegrino*. Bain Philosophy, Ethics, and Humanities in Medicine (2018) 13:4 <https://peh-med.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13010-018-0057-0>

Debatt. ”Det finns ett klart behov av att kunna använda obeprövade metoder på enstaka, allvarligt sjuka patienter. Men det måste finnas ett tydligt regelverk och det ska inte klassificeras som forskning. Syftet är inte att få fram ny kunskap – syftet är att rädda en

patient”, skriver fyra representanter för Vetenskapsakademien och Statens medicinsk-etiska råd. <https://www.dn.se/debatt/gor-om-etikutredningen-vard-ska-inte-kallas-forskning/>

<http://www.smer.se/wp-content/uploads/2018/04/Remissvar-SOU-2017.104-Statens-medicinsk-etiska-rad.pdf>

Ska vi få välja döden? Läkaren och etikexperten Ingemar Engström ser goda argument både för och emot dödshjälp. För egen del bytte han åsikt efter en allvarlig cancerdiagnos. En artikel skriven av Per Snaprud i tidningen Forskning & Framsteg.

<https://fof.se/tidning/2018/4/artikel/ska-vi-fa-valja-doden>

Läkarsällskapet kräver i ett upprop förbättrad livskvalitet även för de svårast sjuka

<http://www.mynewsdesk.com/se/svenska-laekaresaellskapet/pressreleases/laekaresaellskapet-kraever-i-ett-upprop-foerbaettrad-livskvalitet-aeven-foer-de-svaarast-sjuka-2477925>

Sjukvårdshuvudmän är nu på gång att inrätta digitala vårdcentraler, trots att det helt saknas vetenskapligt stöd för att ställa diagnoser vid digitala vårdbesök. Det strider mot sjukvårdens etiska riktlinjer, skriver fem företrädare för Camtö, som utvärderar vårdens metoder.

<https://www.dn.se/debatt/vetenskapligt-stod-saknas-for-digitala-diagnoser/>

Sjuksköterskans omvårdnadskompetens innebär en avgörande skillnad för vårdens möjligheter att skapa en säker vård med hög kvalitet, skriver Svensk sjuksköterskeförening i en debattartikel.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/04/19/omvardnad-ar-en-fraga-om-liv-och-dod/>

<https://www.swenurse.se/Sa-tycker-vi/publikationer/Om-Svensk-sjukskoterskeforening/omvardnad---en-fraga-pa-liv-och-dod/>

Debatt. NKS organisationsmodell. *”Den nya strukturen vid NKS måste ses över innan utvecklingen orsakar irreparabla skador”*, skriver Sten Hellström, senior professor och överläkare, samt Mats Holmström, adjungerad professor och överläkare.

<https://www.svd.se/korrigerig-kravs-pa-nks--irreparabel-skada-hotar>

Replik från sjukhusledningen: <https://www.svd.se/sjukvarden-behover-forandras-i-grunden>

Läs mer: Överläkaren Jarl Ehrenberg på Nya Karolinska i Solna, NKS, menar att den patient som avled i anslutning till ett IT-haveri i slutet av förra året har fått *”betala det ultimata priset för en prestigefylld sjukhusledning”*.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/04/NKS-overlakare-starkt-kritisk-till-sjukhusledningen-efter-dodsfall/>

Ethics of Artificial Intelligence: Statement of the European Group on Ethics in Science and New Technologies (EGE) is released.

http://ec.europa.eu/research/ege/pdf/ege_ai_statement_2018.pdf

Briefing note from Nuffield Council’s on Bioethics on whole genome sequencing of babies.

<http://nuffieldbioethics.org/wp-content/uploads/Nuffield-Council-on-Bioethics-briefing-note-whole-genome-sequencing-of-babies.pdf>

Ny Smer rapport. *Bilddiagnostik vid misstanke om total hjärninfarkt – etiska aspekter.*

<http://www.smer.se/wp-content/uploads/2018/04/Yttrande-slutligt-v2.pdf>

Ny rapport från SBU. *Behandlingsfamiljer för ungdomar med allvarliga beteendeproblem – Treatment Foster Care Oregon.* Kapitel 8 s.59-s.63 behandlar etiska aspekter i frågan.

<http://www.sbu.se/279>

<http://www.sbu.se/contentassets/80995faf274d4cd7b93b604eed8935d8/behandlingsfamiljer-for-ungdomar-med-allvarliga-beteendeproblem.pdf>

Läkarförbundet presenterar en filmserie på Tryggvard.se, där svenska läkare delar med sig av sina personliga berättelser från verkligheten. <http://tryggvard.se/kontinuitet-ar-fundamentet-som-primarvarden-vilar-pa-2/>

Karolinska universitetssjukhuset ska få ny styrelse i maj. I den föreslås ingå bland andra Kjell Asplund, ordförande i Smer som tidigare utrett sjukhusets hantering av Macchiarini-affären, Håkan Sörman tidigare vd för Sveriges Kommuner och landsting och Eva Fernvall, som tidigare varit ordförande i Vårdförbundet och nu är kommunikationsdirektör på Apoteket AB.

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/04/Har-ar-Karolinskas-nya-styrelse/>

Foldern om barnäktenskap var inget olycksfall i arbetet. Debattartikel skriven av Lars Åberg.

<https://www.svd.se/foldern-om-barnakteskap-var-inget-olycksfall-i-arbetet>

”Gör det brottsligt att gifta sig med barn”. En debattartikel skriven av Emelie Kankaanpää Thell och Anna Kaldal juridiska fakulteten, Stockholms universitet och Malou Andersson juridiska fakulteten, Uppsala universitet.

<https://www.svd.se/gor-det-brottsligt-att-gifta-sig-med-barn>

Kvinnokliniken i Värnamo håller numera hårt på att patienter inte ska få välja bort en manlig läkare. Men det finns också de som tycker att man ska göra sitt allra yttersta för att patienten ska få som hen vill. Lakartidningen.se 2018-04-11.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/04/Underlattar-att-vi-har-fatt-skriftliga-riktlinjer/>

Ensamkommande i Absurdistan. Krönika skriven av Tove Lifvendahl. <https://www.svd.se/ensamkommande-i-absurdistan>

“Doctors like me are at a loss when parents can’t agree on their child’s treatment”. By Christopher Hartnick, M.D., is a professor at Harvard Medical School and director of the Pediatric Otolaryngology Division at Massachusetts Eye and Ear Infirmary. <https://www.statnews.com/2018/04/06/parents-child-treatment-agreement-doctors/>

Rationing ventilators at the end of life. *One Ventilator Too Few?* Noah Polzin Rosenberg. The Hastings Center Report. Volume 48. Issue 2. First published: 28 March 2018. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/hast.830>

För att minska bristen på organ för transplantation testas så kallad DCD-donation – där organ tas om hand efter cirkulationsstillestånd – i ett nationellt projekt. Lakartidningen.se 2018-04-05. <http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/04/Forsta-donationerna-efter-cirkulationsstopp-genomforda/>

Lotta Saarnio avhandling *“Enabling at-homeness for older people despite their severe illness and impending death”*. https://openarchive.ki.se/xmlui/bitstream/handle/10616/46173/Thesis_Lotta_Saarnio.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Summer School Clinical Ethics Support Services. Borca di Cadore (Italy) August 26 – September 1, 2018. The deadline for application is April 30, 2018. To apply for the ECEN Summer School: You will find the application form at the following websites: <http://www.fondazioneianza.it> and <http://www.ecenetwork.org/>

The fifth Open Forum Day for the European Clinical Ethics Network (ECEN) will take place in Amsterdam on the 5th of September 2018, one day prior to the EACME annual conference. Please register by sending an email to: cristina.gavrilovici2012@gmail.com

EACME Annual Conference: *Ethics in Action - The significance of ethics in clinical practice, education and research*. September 6-8, 2018 Amsterdam, The Netherlands <https://www.eacme2018.amsterdam/>

I en artikel (2018) kritiserar Royal College of Paediatrics and Child Health SBU:s rapport om skakvåld. *Abusive head trauma and the triad: a critique on behalf of RCPCH of 'Traumatic shaking: the role of the triad in medical investigations of suspected traumatic shaking'*. DeBelle GD, et al. Arch Dis Child 2018; 0:1–5.

<http://adc.bmj.com/content/archdischild/early/2018/03/06/archdischild-2017-313855.full.pdf>

SBU rapporten: http://www.sbu.se/contentassets/09cc34e7666340a59137ba55d6c55bc9/skakvald_2016.pdf

Bältesläggning i psykiatri har tagits upp i SVT programmet Uppdrag Granskning.

<https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/uppdrag-granskning-avslojar-stort-antal-baltningar-kan-vara-olagliga>

Läs mer: Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

[http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/tvangsvard/psykiatrisktvangsvard\(lpt\)](http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/tvangsvard/psykiatrisktvangsvard(lpt))

Etiska aspekter på tvångsvård. En debattartikel skriven av Jan-Otto Ottosson professor emeritus i psykiatri, Göteborg.

Lakartidningen.se 2013-05-28.

<http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2013/05/Etiska-aspekter-pa-tvangsvard/>

”Det är skillnad på styrsystem och arbetsätt”. Personcentrerad vård är ett etablerat arbetsätt inom vården som har evidens och ska inte blandas samman med värdebaserad vård, skriver Håkan Hedman, förbundsordförande Njurförbundet, Inger Ros, förbundsordförande Riksförbundet HjärtLung, och Elisabeth Wallenius, ordförande Funktionsrätt Sverige.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/03/29/det-ar-skillnad-pa-styrsystem-och-arbetsatt/>

En broschyr från Socialstyrelsen om barnnäktenskap väckte skarp kritik och drog tillbaka. Bilderna, flera formuleringar och titeln

”Information till dig som är gift med ett barn”, ifrågasätts.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/socialstyrelsens-broschyr-om-barnakteskap-sagas>

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=86&artikel=6921592>

Anonyma namnbrickor testas på Danderyds sjukhus. Lakartidningen.se 2018-03-28

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/03/Anonyma-namnbrickor-infors-pa-Danderyds-sjukhus/>

Socialstyrelsen. Ny rapport "Öppna jämförelser 2017 – Vård och omsorg om äldre".

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-3-10>

Karolinska Institutet. Professor Anders Ekbohm utses till vetenskapligt ombud som ska ge etisk vägledning (från och med den 1 mars 2018). I och med uppdraget blir Anders Ekbohm även ordförande i Karolinska Institutets etikråd. <http://blog.ki.se/rektor/1182-2/>

Klander riktas mot KI-forskning. En artikel skriven av Fredrik Mellgren om den kontroversiella forskningen på moderkakor.

<https://www.svd.se/utredare-forvanad-over-kis-beslut-om-moderkakor>

IVO. Karolinskas utredning av cancerköer underkänns.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/mars/karolinskas-utredning-av-cancerkoer-underkanns/>

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/03/IVO-ger-Karolinska-baklaxa--cancerkoer-inte-tillrackligt-utreda/>

Regeringen har gett Sofia Wallström, generaldirektör för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, uppdraget att leda utredningen kring Nya Karolinska. <https://www.dagenssamhalle.se/nyhet/sofia-wallstrom-ska-granska-nks-21431>

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/03/Sofia-Wallstrom-leder-regeringens-utredning-om-NKS/>

Mediebranschen har enats om att inrätta ett nytt medieetiskt system. Det nya systemet med en allmänhetens medieombudsman (MO) och en medieetisk nämnd (MEN) ska värna den personliga integriteten, omfatta publiceringar på alla plattformar och dessutom göra det enklare för allmänheten. <https://www.svd.se/medier-vi-har-enats-om-ett-nytt-etiskt-system>

Harvard Clinical Bioethics Course, June 6–8, 2018. This intensive course is designed for members of ethics committees and other professionals interested in the ethical aspects of clinical practice.

<http://bioethics.hms.harvard.edu/HCBC>

March

"Triaden" räcker inte för att diagnostisera skakvåld. Medicinsk kommentar skriven av Niels Lynøe, senior professor, institutionen för lärande, informatik, management och etik (LIME), Karolinska institutet, Stockholm och Anders Eriksson, professor, överläkare, Umeå universitet; rättsmedicinska avdelningen, Rättsmedicinalverket, Umeå. Lakartidningen.se 2018-03-22.

<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Kommentar/2018/03/Triaden-racker-inte-for-att-diagnostisera-skakvald/>

Allt som sägs i ett patientsamtal bör, kan och ska inte skrivas i en journal. Krönika av Jakob Ratz Endler narkosläkare, Södersjukhuset, Stockholm. Lakartidningen.se 2018-03-23

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2018/03/Allt-som-sags-i-ett-patientsamtal-bor-kan-och-ska-inte-skrivas-i-en-journal/>

Debatt. *En kvarts miljard för konsultens ordmassor.* En krönika i SvD skriven av Jenny Maria Nilsson.

<https://esvd.svd.se/svenskadagbladet/49572/article/708684/31/2/render/?token=ae93ea38086a6445fa35bf43456b1bee>

"Orsakerna bakom – därför gick det fel i projektet NKS" <https://www.svd.se/orsakerna-bakom--darfor-gick-det-fel-i-projektet-nks>

The European Court of Human Rights. The parents of a toddler fighting a decision to switch off his life support have taken their case to Europe after exhausting all legal avenues in the UK. The European Court of Human Rights (ECHR) confirmed it was considering the case and a request to halt the withdrawal of treatment. <http://www.bbc.com/news/uk-england-merseyside-43483560>

Storskalig DNA-sekvensering är på väg som rutin i vården, vilket kan skapa etiska dilemman för läkare när tumörer visar sig ha potentiellt behandlingsbara mutationer men där inget läkemedel är godkänt för den aktuella tumörtyper.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/03/21/tankbar-behandling-ger-lakare-dilemma/>

Kan artificiell intelligens hjälpa sjuksköterskor prioritera? I två år ska sjuksköterskorna vid larmcentralen i Uppsala prova på att med hjälp av artificiell intelligens förbättra bedömningarna.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/mars/artificiell-intelligens-ska-hjalpa-sjukskoterskor-prioritera/>

AI and Ethics Panel Debate on 27 March 2018. Oxford University Podcast. <https://livestream.com/accounts/2754207/ai-and-ethics>

Nytt diskussionsunderlag från Sjuksköterskornas etiska råd. *Livshjälp och dödshjälp i livets slut*. <https://www.swenurse.se/Sa-tycker-vi/publikationer/Etik/livshjalp-och-dodshjalp/>

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) redovisar resultatet av en ny studie ” *Trygg hela vägen, en kartläggning av vården före, under och efter graviditet* ”.

<https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/forlossningsvardenendelavvardkedjan.15364.html>

Bemötande i vården. *Är Sverige känslökallt och empatilöst?* Skriver Susanna Popova, journalist och författare, i en kolumn i SvD.

<https://www.svd.se/ar-sverige-kanslokallt>

Blogginlägg av Christina Kennedy. Reflektioner över ett kontrakt med patienter som varit aktuellt inom psykiatri i Region Örebro län.

<https://www.dagensmedicin.se/blogg/christina-kennedy/2018/03/20/hur-kanner-man-sig-nar-man-formulerar-ett-sadant-kontrakt/>

Stora problem med dödshjälp – men de rapporteras inte. En debattartikel skriven av Fabian Ståhle mfl.

<https://www.dagenssamhalle.se/debatt/stora-problem-med-dodshjalp-men-de-rapporteras-inte-21236>

De döda glöms bort – ta tid för ett värdigt avsked. En debattartikel skriven av Jan Olov Andersson Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF). Vart är vi i Sverige på väg när vi inte längre är beredda att ge våra nära och kära ett värdigt avsked? Såväl av respekt som av etiska skäl bör vi inte låta den avlidne vänta onödigt länge på att få sin sista vila.

<https://www.svd.se/de-doda-gloms-bort--ta-tid-for-ett-vardigt-avsked>

Medicinska åldersbedömningar i asylprocessen – etiska aspekter. Ett uttalande från Smer. 19 mars 2018.

<http://www.smer.se/skrivelser/medicinska-aldersbedomningar-i-asylprocessen-etiska-aspekter-2/>

Barnkonventionen. Den 15 mars beslutade regeringen om en proposition där det föreslås att barnkonventionen blir svensk lag. Att barnkonventionen blir svensk lag innebär att barnets roll som rättssubjekt med egna specifika rättigheter tydliggörs.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/nytt-lagforslag-om-barnkonventionen-beslutas/>

Organdonation. Regeringen har utsett Sten Heckscher till särskild utredare av organdonationer. Sten Heckscher får i uppdrag att lämna förslag till en ändamålsenlig och rättssäker ordning för donation.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/sten-heckscher-ska-sakerstalla-att-fler-kan-donera-sina-organ/>

Kliniska läkemedelsprövningar. Kompletterande bestämmelser om etisk granskning till EU-förordningen om kliniska läkemedelsprövningar. Regeringen lämnar Prop. 2017/18:193 till Riksdagen.

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2018/03/prop.-201718193/>

Cancerfonden. Ny rapport om hur grupptillhörighet påverkar risken att insjukna och avlida i cancer.

<https://www.cancerfonden.se/cancerfondsrapporten/utbildningsniva-paverkar-risken-att-do-i-cancer>

https://static-files.cancerfonden.se/180319%20Cancer%20och%20ojsa%CC%88mlighet%20-%20EY%20-%20Rapport_1521617434.pdf

Programmet för Elisabeth Rynning pristagarseminarium (Smer etikpris) den 12 april är klart. Tema: *Hälso- och sjukvård för frihetsberövade – vård på lika villkor? Etiska och rättsliga dilemman*. Tid 9.30-15.30. Plats Centralposthusets Aula, Mäster Samuelsgatan 70 i Stockholm, nära Stockholms central. Anmälan senast den 9 april.

<http://www.smer.se/seminarier/halso-och-sjukvard-for-frihetsberovade-var-d-pa-lika-villkor-etiska-och-rattsliga-dilemman-2/>

Implementing Machine Learning in Health Care - Addressing Ethical Challenges. Danton S. Char, M.D., Nigam H. Shah, M.B., B.S., Ph.D., and David Magnus, Ph.D. N Engl J Med 2018; 378:981-983. <http://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMp1714229>

Jag har publicerat en ny sammanfattande kort text på webbsidan. Denna gång om

PGD. https://ki.se/sites/default/files/2018/03/20/preimplantatorisk_genetisk_diagnostik.pdf

Debatt. Aktuella frågor

Digitalisering är ett medel, inte ett mål. Michael Wilczek, medicinsk andreredaktör.

<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Reflexion/2018/03/Digitalisering-ar-ett-medel-inte-ett-mal/>

Dödshjälp är inte svaret på samhällsproblemen. Thomas Lindén, ordförande i Etik- och ansvarsrådet. Sveriges läkarförbund.
<http://lakartidningen.se/Opinion/Signerat/2018/03/Dodshjalp-ar-inte-svaret-pa-samhallsproblemen/>

Rättsmedicinalverket återupptar nu medicinska åldersbedömningar för flickor. Analys av det vetenskapliga underlaget visar att knäleden hos flickor mognar tidigare än vad som har varit känt. Det gör att en bedömning av 18-årsåldern i vissa fall inte kan göras.
<https://www.rmv.se/aktuellt/medicinsk-aldersbedomning-flickor/>

Inga fler vårdgarantier för att förbättra vården tack! En debattartikel skriven av Stefan Lindgren ordförande i Svenska Läkaresällskapet och Mikael Sandlund ordförande i Svenska Läkaresällskapets delegation för medicinsk etik.
<https://www.dagenssamhalle.se/debatt/inga-fler-varldgarantier-att-forbatta-varden-tack-21020>
<http://www.sls.se/om-oss/aktuellt/publicerat/2018/inga-fler-varldgarantier-tack/>

Nya Karolinska – Ett pilotprojekt för marknadsstyrd vård? Ny rapport av Jesper Meijling. Arena Idé 2018.
<http://arenaide.se/wp-content/uploads/sites/2/2018/03/rapport-nks-meijling.pdf>
<https://www.dn.se/sthlm/forskare-vardebaserad-varld-ar-en-marknadsanpassning-av-varden/>

Kom ihåg SLS inbjudan till en viktig diskussion: *Vad kännetecknar en god läkare och varför behöver sjukvården en väl utvecklad vardagsetik?*

Tid & plats: Den 20 mars kl. 18.00-19.30, SLS hus, Klara Östra Kyrkogata 10, Stockholm.

<http://www.sls.se/om-oss/aktuellt/kalendarium/dags-att-ta-grepp-om-etiken/>

Debatten kan även följas på SLS youtube kanal, <https://www.youtube.com/channel/UCpmNAXaJA0dw0gpLoFgc4jg>

Lästips: Vården börjar alltid med mötet.

<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Temaartikel/2017/10/Varden-borjar-alltid-med-motet/>

Ny bok. *Transkulturell psykiatri. Kliniska riktlinjer för utredning och behandling.* Svenska Psykiatriska Föreningen.
<https://www.gothiafortbildning.se/77410799-product>

Ny forskning. The new study suggests that how empathic we are is not just a result of our upbringing and experience but also partly a result of our genes. *Genome-wide analyses of self-reported empathy: correlations with autism, schizophrenia, and anorexia nervosa*. V Warrior, R Toro, B Chakrabarti, iPSYCH-Broad Autism Group, Grove J, Borglum AD, D Hinds, T Bourgeron, and S Baron-Cohen. Translational Psychiatry. <http://www.nature.com/articles/s41398-017-0082-6>

Erik Blenberger har hastigt avlidit den 2 mars. Erik var professor, teologie dr och forskningsledare vid institutet för organisations- och arbetslivsetik på Ersta Sköndal högskola samt ledamot i Socialstyrelsens etiska råd. <http://www.esh.se/nyhetsarkiv/2018-03-08-erik-blenberger-har-hastigt-avlidit.html>

Sveriges Riksdag. En ny organisation för etikprovning av forskning som avser människor beslutades den 7 mars. http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/en-ny-organisation-for-etikprovning-av-forskning_H501UbU12

Socialstyrelsen. Ny rapport. *Utvärdering 2018. Vård och omsorg vid demenssjukdom*. Rapporten sammanfattar resultatet av Socialstyrelsens utvärdering av vården och omsorgen för personer med demenssjukdom. Den innehåller även de förbättringsområden som myndigheten har identifierat. <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-3-1/>

Fortsatt debatt. *Socialstyrelsen backar om åldersbedömning*. <https://esvd.svd.se/svenskadagbladet/49547/article/698517/12/3/render/?token=d1dd789882561e8fd1eaafadba60df87>

United Nations fyller 70 år. *Lets fight racism!* <http://www.un.org/en/letsfightracism/>

Kommande kurser och konferenser

Utbildning. *De nödvändiga samtalen*. 2 dagar för läkare. Datum: 4-5 juni 2018. Plats: Karolinska Institutet, Tomtebodavägen 18A, Solna. 7000 kr + moms. Sista anmälningdag: 4 maj 2018. Arrangör: Palliativt Utvecklingscentrum. Lunds Universitet. <https://www.anpdm.com/public/event/RegistrationForm/4145514378424458417240>
<http://palliativtutvecklingscentrum.se/2-dagar-lakare/>

Möten i Paris våren 2018. *Neuroethics Network* June 20, 21, 22. *International Bioethics Retreat* June 27, 28, 29. *Cambridge Consortium for Bioethics Education* July 4, 5, 6. <http://www.icmbioethics.com/>

Aktuella artiklar

Cunningham TV, Scheunemann LP, Arnold RM, et al. *How do clinicians prepare family members for the role of surrogate decision-maker?* *Journal of Medical Ethics* 2018;44:21-26. <http://jme.bmj.com/content/44/1/21>

Can Big Data and AI improve End-of-Life Care? By Tom Tomlinson Director for Center for Ethics and Humanities in the Life Sciences, College of Human Medicine, and Professor in the Department of Philosophy at Michigan State University. <https://msubioethics.com/2018/02/22/big-data-ai-end-of-life-care/>

Vergheze A, Shah NH, Harrington RA. *What This Computer Needs Is a Physician.* *Humanism and Artificial Intelligence.* *JAMA.* 2018;319(1):19–20. <https://jamanetwork.com/journals/jama/article-abstract/2666717?redirect=true>

Gasparetto et al. “*The Notion of Neutrality in Clinical Ethics Consultation*”. *Philosophy, Ethics, and Humanities in Medicine* (2018) 13:3
<https://peh-med.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/s13010-018-0056-1?site=peh-med.biomedcentral.com>

Regeringen beslutade 1 mars om att ge Göran Stiernstedt i uppdrag att utreda hur de digitala vårdtjänsterna ska bidra till principen om vård efter behov och fungera långsiktigt. Samtidigt ger regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att se över omfattningen av och inriktningen på de digitala vårdtjänster som finns samt ge rekommendationer om vilken vård som lämpar sig att hantera via digitala vårdtjänster och lämna förslag på hur kvaliteten ska kunna följas upp. <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/regeringen-vill-styra-upp-marknaden-for-natlakare-och-digitala-vardcentraler/>

Karolinska universitetssjukhuset har utsett Anders Milton att leda den externa utredningen om cancerköerna på sjukhuset under sommaren 2017. *Lakartidningen.se* 2018-02-26
<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/02/Anders-Milton-leder-utredning-om-Karolinskas-cancerkoer/>

NKS/SLL. Fredagen den 23/2 presenterade professor Göran Sundström och forskarna vid statsvetenskapliga institutionen på Stockholm universitet den första delrapporten i en granskning om NKS.

https://www.statsvet.su.se/polopoly_fs/1.374223.1519397339!/menu/standard/file/Framtidens%20universitetssjukhus%20%E2%80%93%20Beslut%20om%20Nya%20Karolinska%20Solna.pdf

Socialstyrelsen. *Kompetensförsörjning och patientsäkerhet - Hur brister i bemanning och kompetens påverkar patientsäkerheten.*

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-2-15>

IVO Rapport 2017. De viktigaste iakttagelserna inom IVO:s tillsyn och tillståndsprövning för verksamhetsåret 2017.

<https://www.ivo.se/globalassets/dokument/publicerat/rapporter/rapporter-2018/vad-har-ivo-sett-2017.pdf>

Årsrapporten 2017 för Patientnämnden i Stockholms läns landsting.

<http://www.sll.se/verksamhet/halsa-och-varld/nyheter-halsa-och-varld/2018/03/Vard-och-behandling-forbattlingsomraden-nar-patientnamnden-summerar-2017/>

Organdonation. Nuffield Council on Bioethics raises concern over the lack of evidence to support Government's planned move to opt-out organ donation. Press release. 23 february 2018.

<http://nuffieldbioethics.org/news/2018/nuffield-council-bioethics-raises-concern-lack-evidence-support>

Allmän screening för prostatacancer. *Prostatacancer screening handlar om mer än markörer.* En opinionstext skriven av Kjell Brissman och Calle Waller, Prostatacancerförbundet.

<https://www.dagensamhalle.se/debatt/prostatacancer-screening-handlar-om-mer-markorer-20907>

JO beslut. Kritik mot en verksamhetschef vid Skånes universitetssjukhus för hanteringen av en fråga om besöksinskränkningar för en anhörig till en patient som vårdades enligt hälso- och sjukvårdslagen <http://www.jo.se/PageFiles/11123/3999-2016.pdf>

1 mars publicerades nr 28 av Vårdmaktpoden: *Britt-Marie Ahrnell - Anhörigas perspektiv primum*. I Vårdmaktpoden intervjuar läkaren Tobias Perdahl inflytelserika personer i sjukvården för att belysa utmaningar samt inspirera, sprida och accelerera goda idéer på förbättringar i sjukvården. Britt-Marie Ahrnell är anhörig till cancersjuk patient, debattör, journalist och entreprenör.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/03/01/28-britt-marie-ahrnell---anhorigas-perspektiv-primum/>

Enkätstudie. *Så ville patienter förbättra vårdmötet för att få säkrare vård.* Kristina Schildmeijer m.fl. Linnéuniversitetet, Kalmar. Lakartidningen.se 2018-02-23.

<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Originalstudie/2018/02/Sa-ville-patienter-forbatta-vardmotet-for-att-fa-sakrare-vard/>

Ny bok. *Har jag en dålig dag kanske någon dör.* Norstedts. Christian Unge skriver om sina många misstag som akutläkare – och blottlägger sjukvårdens fatala systemfel.

<https://esvd.svd.se/svenskadagbladet/49542/article/696216/20/1/render/?token=3bbe6ee926581f87db6fae5f12266323>

Kommande seminarier och konferens:

"Dags att ta grepp om etiken". Tisdagsdebatt den 20 mars kl. 18.00 i SLS hus, Klara Östra Kyrkogata 10, Stockholm.

<http://www.sls.se/om-oss/aktuellt/kalendarium/dags-att-ta-grepp-om-etiken/>

Smers etikpristagare Elisabeth Rynnings seminarium: *Hälso- och sjukvård för frihetsberövade – vård på lika villkor? Etiska och rättsliga dilemman i vården av frihetsberövade personer.* 12 april 9.30-16. Centralposthuset Aulan, Mäster Samuelsgatan 70. Anmäl intresse till s.konf-smer@regeringskansliet.se.

<http://www.smer.se/seminarier/halso-och-sjukvard-for-frihetsberovade-vard-pa-lika-villkor-etiska-och-rattsliga-dilemman/>

July 9 to 13, 2018. 17th Summer Course in Bioethics – Rome Italy. *Human Enhancement: Bioethical Challenges of Emerging Technologies.*

<http://www.unescobiochair.org/2017/08/16/17th-summer-course-in-bioethics-human-enhancement-bioethical-challenges-of-emerging-technologies/>

Februari

Pressmeddelande och kommittédirektiv. Regeringen har den 22/2 beslutat om ramarna för utredningen om NKS.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/02/fakta-pa-bordet-i-fallet-nya-karolinska--sa-det-aldrig-sker-igen/>

I en ny (egen) rapport om svensk hälso- och sjukvård väljer Boston Consulting Group (BCG) att inte längre använda begreppet ”värdebaserade vård”.

<https://www.dagensmedicin.se/contentassets/d9d28669e0d84310a9a1b10b11777b93/leversvensksjukvardpalanadtid.pdf>

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/02/Kritiserat-konsultbolag-vill-inte-langre-tala-om-vardebaserad-varld/>

EU. *Europarådet kritiserar Sveriges medicinska åldersbedömningar.*

<https://rm.coe.int/commdh-2018-4-report-on-the-visit-to-sweden-from-2-to-6-october-2017-b/16807893f8>

Socialstyrelsen. Ny rapport. *Screening för prostatacancer med PSA-prov och kompletterande test.*

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-2-13>

Den omfattande etiska analysen finns i bilagan: <http://www.socialstyrelsen.se/SiteCollectionDocuments/2018-2-13-etisk-analys.pdf>

Höginkomsttagare får bättre behandling vid prostatacancer. Det visar en studie som gjorts vid Umeå universitet.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/februari/hoginkomsttagare-far-battre-behandling-vid-prostatacancer/>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ijc.31272/full>

”Personer med utvecklingsstörning får sämre vård”. Skriver i en debattartikel Malin Nystrand, specialist i allmänmedicin med särskild kompetens kring personer med utvecklingsstörning och autism och Thomas Jansson, förbundsordförande Riksförbundet FUB för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/02/14/personer-med-utvecklingsstornig-far-samre-varld/>

Privata nätläkarbolag. *Helt olika spelregler gäller för privata nätläkarbolag jämfört med den offentliga vården.* Sjukvårdsministern bör klargöra hur hon ser på de problem som detta medför, skriver ett flertal läkare och forskare i ett öppet brev till Annika Strandhäll.

<https://www.svd.se/natlakare-orsakar-ohejd-bar-kostnadsokning>

Läs en berättelse om hur det känns att ge dödshjälp: Sabine Netters. *How it feels to help a terminally ill patient to die a dignified death*. BMJ 2018; 360 doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.k116> (Published 07 February 2018).

Lyssna till "Hjärnspöken" som är en podcast som vill utmana människors bild av psykiska sjukdomar. I podden delar patienter och närstående med sig av sina berättelser tillsammans med medicinska experter.

Avsnitt 1: "Jag ville inte överleva min 27-årsdag, nu har jag bestämt att jag ska bli 100 år".

<http://hjärnspöken.se/avsnitt-1-jag-ville-inte-overleva-min-27-arsdag-nu-har-jag-bestamt-att-jag-ska-bli-100-ar/>

The Default Position: Optimizing Pediatric Participation in Medical Decision Making. Aleksandra E. Olszewski & Sara F. Goldkind (2018). The American Journal of Bioethics, 18:3, 4-9,

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15265161.2017.1418921?needAccess=true>

Aktuell debatt i Belgien. *Eutanasi för dementa patienter*. <http://www.cbc.ca/news/health/euthanasia-dispute-belgium-dementia-1.4538785> <https://www.rebelpsy.be/>

Ny artikel. *Grey's Anatomy effect: television portrayal of patients with trauma may cultivate unrealistic patient and family expectations after injury*. Serrone RO, Weinberg JA, Goslar PW, et al. Trauma Surg Acute Care. Open 2018; 3:1–4.

<http://tsaco.bmj.com/content/tsaco/3/1/e000137.full.pdf>

Regeringen tillsätter kriskommission om Nya Karolinska Solna. Lakartidningen.se 2018-02-16

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/02/Presstraff-med-ministrar-nu-om-Nya-Karolinska-Solna/>

SVT Agenda 18/11. Debatt om turerna på NKS. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/debatt-i-agenda-om-nya-karolinska>

SVT Nyheter. *Vem ska få vård i första hand?* Lars Sandman, professor i etik och hälsosjukvård och föreståndare för Prioriteringscentrum vid Linköpings universitet, resonerar kring sju fiktiva patienter.

<https://www.svt.se/special/val2018-var-d-vem-ska-fa-var-d-i-forsta-hand/>

Lästips. ”Likt en isbrytare skär man genom hård hud och kommer rakt in i människors oskyddade inre värld”, skriver i en krönika AT-läkaren Viktor Madsen om mötet med patienter.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/02/09/for-att-skapa-kontakt-kravs-luft-i-systemet/>

Dom. IVO. *Sjuksköterska röjde hemliga uppgifter när hon blev uppringd av polisen.*

Sjuksköterskan åtalsanmäldes av Inspektionen för vård och omsorg. Men gärningen bedöms inte vara tillräckligt allvarlig för ett åtal.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/februari/sjukskoterska-rojde-hemliga-uppgifter--men-slipper-atal/>

Ny avhandling. Barnnarkosläkaren Jonas Wrigstad disputerade 2/2 2018 med en avhandling om ”*The inside of a paradigm. An expedition through an incident reporting system*” som nagelfar det svenska systemet för avvikelshantering.

http://lup.lub.lu.se/search/ws/files/36652268/Manuskript_KAPPA_PDF.pdf

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/02/Jag-ar-forvanad-over-att-vi-inte-lyckas-lara-oss-mer/>

Socialstyrelsen. Ny rapport. *Så tycker de äldre om äldreomsorgen 2017.* Äldre personer med multisjuklighet som bor hemma med hemstjänst mår sämre än multisjuka på särskilt boende.

<http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2018/multisjukaaldremarsamrehehemaanpaboende>

Ny webbkurs. En webbutbildning i palliativ vård som är avgiftsfri och vänder sig till all personal i vård och omsorg.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/februari/ny-webkurs-ska-oka-kunskap-i-palliativ-varld/>

<http://palliationsakademin.se/>

SBU. Ny skrift. *Arbetsmiljö och ohälsa – frågor och fakta.* http://www.sbu.se/401_19

Ny doktorsavhandling. Wångdahl, J (2018). *Health literacy among newly arrived refugees in Sweden and implications for health and healthcare.* Uppsala universitet, Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap.

<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1158668/FULLTEXT01.pdf>

Ny artikel från Gert Helgesson KI/Lime/CHE. *Ethical aspects of diagnosis and interventions for children with Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD) and their families*. Helgesson et al. BMC Medical Ethics (2018) 19:1.

<https://bmcomedethics.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12910-017-0242-5>

Antalet barn med Downs syndrom har minskat kraftigt. SVT intervju med Kjell Asplund, professor i medicin och ordförande i Statens medicinsk-etiska råd angående ny statistik från Socialstyrelsen som visar att antalet barn med Downs syndrom har minskat kraftigt.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/kjell-asplund-fler-fragestallningar-vantar>

Dödshjälpsdebatten. Replik. *"Läkarens uppdrag är att bevara och skydda liv"*. Skrivet av Thomas Lindén, överläkare, ordförande i Sveriges läkarförbunds etik- och ansvarsråd. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/02/06/lakarens-uppdrag-ar-att-bevara-och-skydda-liv/>

"Inkompetent handläggning i frågan om organdonationer". En debattartikel skriven av Håkan Hedman, förbundsordförande i Njurförbundet. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/02/06/inkompetent-handlaggning-i-fragan-om-organdonationer/>

Debattkväll på Läkaresällskapet. *"Dags att ta grepp om etiken"*. Tisdagsdebatt den 20 mars i SLS hus, Klara Östra Kyrkogata 10, Stockholm. Mer information inom kort. <http://www.sls.se/om-oss/aktuellt/kalendarium/dags-att-ta-grepp-om-etiken/>

Alyssa M. Burgart & David Magnus (2018) *Managing Expectations: Delivering the Worst News in the Best Way?* The American Journal of Bioethics, 18:1, 1-2, <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15265161.2017.1414494>

Kjell Asplunds nya krönika: *Moraliska maskiner i vården?* Krönikor på Smers hemsida uttrycker författarens synpunkter. De ska inte uppfattas som uttryck för rådets analyser och ställningstaganden.

<http://www.smer.se/kronikan/las-kjell-asplunds-nya-kronika-moraliska-maskiner-i-varden/>

"Frågan är: För vem är det viktigast att skapa värde?". En krönika skriven av Annika Janson, barnläkare vid Astrid Lindgrens barnsjukhus. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/02/02/fragan-ar-for-vem-ar-det-viktigast-att-skapa-varde/>

Nyopererade läggs bakom pappskärm i receptionen. <https://www.svd.se/nyopererade-laggs-bakom-pappskarm-i-receptionen>

Karolinska Universitetssjukhuset presenterar resultatet från internrevisionen *Översyn över processen för inköp av externa konsulter.* <http://karolinska.se/om-oss/centrala-nyheter/2018/01/karolinska-presenterar-resultat-fran-internrevisionen/>
<http://karolinska.se/contentassets/b0efc152ec2e4050b8ab521ddb646f9/utredning-konsultprocessen-def-inkl-bilagor.pdf>

Socialdepartementet. Ny utredning SOU 2018:4. *Framtidens biobanker.* Etiska aspekter tas upp särskilt i del 4 ”*Grundläggande utgångspunkter*” s.147-169. <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2018/01/sou-20184/>
<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/01/Nej-till-att-anvanda-biobanksprover-i-brottsutredningar/>

KI. Karolinska Institutets rektor Ole Petter Ottersen beslutade på tisdagen att fälla Paolo Macchiarini och 3 medförfattare för oredlighet i forskning. <https://ki.se/nyheter/forskare-falls-for-oredlighet-i-forskning>

Dyra experiment utarmar vården. ”Vi är starkt kritiska till utvecklingen” skriver läkare vid Johannes husläkarmottagning i Stockholm i en debattartikel.

<https://www.e-pages.dk/svenskadagbladet/49517/article/686282/6/2/render/?token=4e364c1867fff3f200d114b04ec9a735>

En artikel om en ny bok. *Metoden som korrigerar felen i skapelsen* skriven av Fredrik Svenaeus, Professor vid Centrum för praktisk kunskap Södertörns högskola.

<https://www.e-pages.dk/svenskadagbladet/49514/article/684868/22/1/render/?token=b7953d604d82daef98f84eecf1be7cf9>

Bokens författare är Jennifer Doudna och heter ”*A crack in creation. The new power to control evolution*”. 2017. (Penguin).

<https://www.penguin.co.uk/books/1110573/a-crack-in-creation/>

En krönika ”*Jag tror, trots alla skräckhistorier, att personal i sjukvården är trogna sina patienter*” skriven av Hans Olsson, med dr, överläkare, Psykosvården och vuxenhabiliteringen, Länssjukhuset Ryhov, Jönköping. Lakartidningen.se 2018-01-30.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2018/01/Jag-tror-trots-alla-skrackhistorier-att-personal-i-sjukvarden-ar-trogna-sina-patienter/>

USA. Marron JM, Jones E, Wolfe J. *Is There Ever a Role for the Unilateral Do Not Attempt Resuscitation Order in Pediatric Care?* (2018). <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0885392417304700?via%3Dihub>
https://ac.els-cdn.com/S0885392417304700/1-s2.0-S0885392417304700-main.pdf?_tid=d3ece91c-0671-11e8-8c9f-00000aab0f26&acdnat=1517394839_60250be00f154dcb16e90d3e301c6947

U.S. Department of Health and Human Services (HHS) announces *New Conscience and Religious Freedom Division* (January 18, 2018). <https://www.hhs.gov/about/news/2018/01/18/hhs-ocr-announces-new-conscience-and-religious-freedom-division.html>
<http://bioethics.uniongraduatecollege.edu/blog/12672/The-Limits-to-Conscience->

France. Stor samhällskonsultation om etik i Frankrike våren 2018

France has launched a six-month long national consultation “*Les Etats Généraux de la Bioéthique*” on hot-button bioethical issues. The results, involving scientists, medical practitioners, lawyers and the public, will help to shape a revised bioethics law.
<https://www.bioedge.org/bioethics/france-opens-national-bioethics-debate/12570>

The government has set up a website <https://etatsgenerauxdelabioethique.fr/>

“Vit bok” om läkare och patienter i en tid av digitalisering, algoritmer, AI m.m

Le Conseil national de l’Ordre des médecins (Cnom) publie un livre blanc “*Médecins et patients dans le monde des data, des algorithmes et de l’intelligence artificielle*” (2018).

https://www.conseil-national.medecin.fr/sites/default/files/cnomdata_algorithmes_ia.pdf et formule 33 propositions

https://www.conseil-national.medecin.fr/sites/default/files/cnomdata_algorithmes_ia_recommandations_0.pdf

pour soutenir le développement d’une société numérique au service des soignants et des patients. <https://www.conseil-national.medecin.fr/node/2563>

Januari

På KI webbsidan "Etik i praktiken": korta texter om aktuella frågor med fakta, etiska aspekter samt länkar till artiklar/debatt i ämnet.
https://kiedit.ki.se/sites/default/files/2018/01/17/aldersbedomningar_asylsokande.pdf

Vetenskapsrådet inför från och med 2018 nya riktlinjer för bedömning av stöd till forskning.

<https://www.vr.se/nyheterpress/nyheter2018/nyariktlinjerforbedomningavstodtillforskning.5.ca5e4da1610e4a84855287f.html>

<https://www.vr.se/forskningsfinansiering/beredning/beredningsprocessen/grundlaggandeprinciperforsakkunnigbedomning.4.4e79a57415ed00b8ef85503c.html>

Debatt

"Tveksamt att Läkarförbundet tar ställning mot dödshjälp". En debattartikel skriven av urologen Gunnar Hagberg.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/01/19/tveksamt-att-lakarforbundet-tar-stallning-mot-dodshjalp/>

Nätläkarna – ett hot mot läkaretiken. En debattartikel skriven av Jan Halldin, leg läkare, med dr, Danderyd.

<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2018/01/Marknadsforing-av-natlakare-ett-hot-mot-lakaretiken/>

Tvång. Sedan nyår är det lagligt i Danmark att tvinga patienter med demens till en viss behandling.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2018/januari/danska-patienter-kan-tvingas-ta-sin-medicin/>

"Realistisk sjukvård" lanseras i Skottland. Lakartidningen.se 2018-01-23

<http://lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Reflexion/2018/01/Realistisk-sjukvard-lanseras-i-Skottland/>

Realistic medicine.

<https://www.nhsinform.scot/care-support-and-rights/nhs-services/using-the-nhs/realistic-medicine>

Do Physicians Have an Ethical Duty to Repair Relationships with So-Called "Difficult" Patients? Commentary by Micah Johnson.

[http://journalofethics.ama-assn.org/2017/04/ecas1-](http://journalofethics.ama-assn.org/2017/04/ecas1-1704.html?utm_source=TWITTER&utm_medium=Social_AMA&utm_term=1223508580&utm_campaign=article_alert)

[1704.html?utm_source=TWITTER&utm_medium=Social_AMA&utm_term=1223508580&utm_campaign=article_alert](http://journalofethics.ama-assn.org/2017/04/ecas1-1704.html?utm_source=TWITTER&utm_medium=Social_AMA&utm_term=1223508580&utm_campaign=article_alert)

Harvard Annual Bioethics Conference April 11-13, 2018. Center of Bioethics. Harvard Medical School. *Defining Death: Organ transplantation and the 50-year legacy of the Harvard report on brain death.* <http://bioethics.hms.harvard.edu/annual-bioethics-conference-2018>

Two day training course in empirical bioethics 9 May - 10 May 2018. Centre for Ethics in Medicine, University of Bristol. Course organiser: Dr Jonathan Ives.

<http://www.bristol.ac.uk/population-health-sciences/centres/ethics/seminars/2018/event-empirical-bioethics-training.html>

EACME conference September 6-8 2018 in Amsterdam. *Ethics in Action. The significance of ethics in clinical practice, education & research.*

Interested in sharing your experiences and research at the conference? To submit your abstract and read further details about this conference please click [here](#). **Deadline for submission of abstracts is 1st of April, 2018.** <https://www.eacme2018.amsterdam/>

The Caroline Miles Visiting Scholarships, funded by the Ethox Foundation, are awarded annually to post-doctoral or early-career researchers to enable them to spend up to a month at the Ethox Centre working on a topic relating to one of the Centre's four main research areas: clinical ethics; research ethics; global health bioethics; or population health ethics. **The deadline for this year's call is: 23 APRIL 2018** <https://www.ethox.ox.ac.uk/opportunities/about-caroline-miles>

Centrum för hälso- och sjukvårds etik (CHE) på Karolinska Institutet.

http://ki.se/lime/centrum-for-halso-och-sjukvardsetik?_ga=2.261123909.992035446.1516182753-27154907.1466582929

Webbsidan "Etik i praktiken" är en del av **CHE**. Där har jag samlat information om aktuella konferenser, kurser m,m, hela omvärldsbevakningen från hösten 2016 till dec. 2017, korta texter med sammanfattningar av olika aktuella etikfrågor, länkar till etikorganisationer, till etikböcker online samt info och dokument om nationella etiknätverket.

https://kiedit.ki.se/lime/etik-i-praktiken?_ga=2.257937347.992035446.1516182753-27154907.1466582929

Smers dialogmöte med Region Uppsala. Smers ordförande Kjell Asplund träffar, tillsammans med medlemmar av rådet, regelbundet landsting och regioner för informationsutbyte samt dialog om aktuella och framtida etiska utmaningar och om Smers arbete.

<http://www.smer.se/nyheter/smers-dialogmote-med-region-uppsala/>

Sjuksköterskornas etiska råd. Ledamöter 2018-2019. <https://www.swenurse.se/vi-arbetar-med/etik/sjukskoterskornas-etiska-rad/>

SLS. Etikdelegationen stöttar #utantystnadsplikt – en fråga om professionell etik. Pressmeddelande 20180117.
<http://www.mynewsdesk.com/se/svenska-laekaresaellskapet/pressreleases/sls-etikdelegation-stoettar-nummer-utantystnadsplikt-en-fraaga-om-professionell-etik-2380419>

Tvådagars intensivkurs i den kliniska medicinens etik för ST-läkare. 9 och 16 november 2018 kl 08.30-16.00. OBS! Målgrupp: ST-läkare i Stockholm. Karolinska Institutet/Lime/CHE. Kontakt: Annelie Jonsson annelie.jonsson@ki.se

SLS. 2018. Vårens seminarier och träffar: <http://www.sls.se/om-oss/aktuellt/kalendarium/>

Medical Humanities at Karolinska Institutet Seminars, Spring 2018

A collaborative initiative by Stockholm Centre for Healthcare Ethics (CHE) and Medical History and Heritage (MHK).
<http://ki.se/om-ki/kalender/medical-humanities-at-karolinska-institutet-seminars-spring-2018>

Konferens 12 april 2018, Stockholm. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (**SBU**) bjuder tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (**SKL**) in till en konferens om tidiga insatser, stöd och behandling för barn och familjer med hjälp av kunskapsbaserade metoder inom socialtjänsten.
<http://www.sbu.se/contentassets/236f9b5db851498e9e637cc733a21acf/programinbjudan-180412.pdf>

Clinical Ethics Support Services (ECEN). Summer School. August 26 – September 1, 2018. Borca di Cadore (Italy). The deadline for application is April 30, 2018. <http://www.ecenetwork.org/>

The Harvard Medical School's Master of Bioethics degree program <http://bioethics.hms.harvard.edu/master-bioethics-program>

SOU 207:111. För barnets bästa? Utredningen om tvångsåtgärder mot barn i psykiatrisk tvångsvård.
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2018/01/sou2017111/>
<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/01/Utredare-vill-strama-at-anvandningen-av-tvangsatgarder-mot-barn/>

Regeringens beslut om en ny utredning om organdonation.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/01/regeringen-inrattar-nationellt-donationsframjande-centrum/>
<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/1008898?programid=4540>
<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2018/01/Ny-donationsutredning-ska-losa-juridiska-knutar/>

Tips på en film i 10 delar på Youtube om Självmords prevention. Att tala om självmord är ett skydd för livet.

<https://www.youtube.com/watch?v=MqAnnpu7Mjs&list=PLVNW2d8gkhwiSFAj3M7S96U7g65To4F1k>

Tips på ett program på SVT: Den svenska välfärden. Del 1 Vården.

<https://www.svtplay.se/video/16580890/den-svenska-valfarden/den-svenska-valfarden-den-svenska-valfarden-varden-1?cmpid=del:em:01-12-2018:den-svenska-valfarden:pla:lp-app>

2 Lästips

"Låt oss lita mer på patientens delaktighet än på vårdplaner". Debattartikel skriven av: Birgitta Stiefler, leg. sjuksköterska.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2018/01/16/lat-oss-lita-mer-pa-patientens-delaktighet-an-pa-vardplaner/>

Ny avhandling. Vård i livets slutskede på särskilt boende för äldre personer: närstående och vårdpersonals skattade och berättade

erfarenheter. Sofia Andersson Umeå universitet, Medicinska fakulteten, Institutionen för omvårdnad. sofia.andersson@umu.se

<http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1164258/SPIKBLAD01.pdf>

Aktuella etikfrågor

Skarp kritik mot förslag till ny etikprovningsslag. Nils-Eric Sahlin, professor i medicinsk etik, riktar skarp kritik mot förslaget att etikprovning i efterhand ska vara möjligt i vissa akuta situationer.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/12/Skarp-kritik-mot-forslag-till-ny-etikprovningsslag-/>

Vanvård. Tror ni att moral sitter i väggarna? Maria Ludvigsson ledarskribent SvD.

<https://www.e-pages.dk/svenskadagbladet/49496/article/677673/2/1/render/?token=688245f04439ed3b7f3d8f788f3f9cb0>

Ska man tvingas till vaccination? Text från Mats Reimers blogg. Publicerad 2018-01-05.

<https://www.dagensmedicin.se/blogg/mats-reimer/2018/01/05/skall-man-tvingas-till-vaccination/>

”Oetiskt att grunda kostråd på vetenskapliga antaganden”.

<https://www.svd.se/oetiskt-att-grunda-kostrad-pa-vetenskapliga-antaganden>

Den nya gentekniken: *Ska vi få klippa gener vid köksbordet?*

<https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/den-nya-gentekniken-ska-vi-fa-klippa-gener-vid-koksbordet>

Läkare kräver besked från Smer om transplantation av utvisningshotade.

<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=83&grupp=10974&artikel=6841589>

AD dom. *Nej till engångsärmar är inte diskriminering.*

<http://www.arbetsdomstolen.se/upload/pdf/2017/65-17.pdf>

Debatt dödshjälp.

Majoritet vill tillåta aktiv dödshjälp. Det framgår av en undersökning som Novus gjort för sajten Kit.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/12/19/majoritet-vill-tillata-aktiv-dodshjalp/>

<https://kit.se/2017/12/18/99509/sex-av-tio-vill-legalisera-dodshjalp-varfor-ar-politikerna-sa-tysta/>

Frågan om dödshjälp avgörs inte av opinionsundersökningar.

<http://www.dagen.se/ledare/fragan-om-dodshjalp-avgors-inte-av-opinionsundersokningar-1.1074024>

”Vår samvetsfrihet både för och emot dödshjälp måste värnas”. En debattartikel skriven av

Staffan Bergström, professor, institutionen för kvinnors och barns hälsa, Karolinska institutet, Stockholm. Lakartidningen.se 2018-01-

04 <http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2018/01/Var-samvetsfrihet-bade-for-eller-emot-dodshjalp-maste-varnas/>

Sex av tio svenskar för att göra dödshjälp lagligt

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sex-av-tio-svenskar-for-att-gora-dodshjalp-lagligt>

Två modeller för dödshjälp – men inte i Sverige <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tva-modeller-for-dodshjalp-men-inte-i-sverige>

Debatt om dödshjälp: "Inte svart eller vitt". Ingemar Engström sakkunnig Statens medicinsk-etiska råd debatterade aktiv dödshjälp med Heidi Stensmyren, ordförande Läkarförbundet. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/aktiv-dodshjalp-inte-svart-eller-vitt>

"Assisterat döende kan användas som term". Replik skriven av Kjell Asplund och Michael Lövtrup. Smer svarar på kritiken om "förskönande omskrivningar" i debatten om dödshjälp.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/12/27/assisterat-doende-kan-anvandas-som-term/>

Kurs *De nödvändiga samtalen. Att samtala med patienter med livshotande tillstånd.* Målgrupp: Läkare. Datum: 4-5 juni 2018. Plats: Karolinska Institutet. Arrangör: Palliativt Centrum i Lund i ett samarbete med Karolinska Institutet Centrum för hälso- och sjukvårdsetik. <http://palliativtutvecklingscentrum.se/2-dagar-lakare/>

Kongress i Rom 28/2-1/3 2018. *Palliative Care: Everywhere and by everyone.*

<http://www.academyforlife.va/content/pav/en/news/2018/convegno-internazionale-cure-palliative-28-febbraio-1-marzo-2018.html>

Videofilmer. Presentationer och diskussioner från Smers etikdag 2017: *Genombrott inom gentekniken – var finns etiken?*

<http://www.smer.se/nyheter/smers-etikdag-2017-se-presentationerna-och-diskussionerna/>

<https://www.youtube.com/watch?v=Z3XoG31eiDY&list=PLiZ5nI6Cjdn9iqSFWxWxXIdp4soqCogAI>

The Value-Based Payment Modifier: Program Outcomes and Implications for Disparities.

Eric T. Roberts. *Ann Intern Med.* 2017.

<http://annals.org/aim/article-abstract/2664654/value-based-payment-modifier-program-outcomes-implications-disparities>

<https://www.dn.se/sthlm/varmodell-pa-karolinska-gynnar-friskare-patienter/>

Ny bok. Henry Marsh. *Bekännelser – en neurokirurg berättar om liv och död.* Lind & co; 2017. Recension. Lakartidningen.se 2017-12-29

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/recensioner/2017/12/Uppriktig-neurokirurg-berattar-oppenhjartigt/>

Fler lästips

"Jag har hållit ett stort antal ledsna människors händer." Krönika skriven av Nina Cavalli-Björkman, överläkare, specialist i onkologi, Uppsala.

Lakartidningen.se 2018-01-05

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2018/01/Jag-har-hallit-ett-stort-antal-ledsna-manniskors-hander/>

"Det är viktigt att inte skuldbelägga cancerdrabbade". Britta Löden, överläkare på onkologen CSK Foto: Hedvig Nilsson.

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=93&artikel=6605769>